

OsENHET
Enheten för Velfärd, Utbildning och
Arbetsmarknadspolitik

HANDLÄGGARE
Frida Olsson

DATUM
2020-05-27

ERT DATUM
2020-06-16

DIARIENUMMER
20200123

ER REFERENS
U2020/00129/GV

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs remissvar på Validering för kompetensförsörjning och livslångt lärande

LO har fått möjlighet att yttra sig över rubricerat betänkande och vill lämna följande synpunkter och kommentarer. LO ställer sig i huvudsak bakom de bedömningar och förslag som framförts i Valideringsdelegationens slutbetänkande men vill kommentera följande. LO har inte kommenterat alla förslagen i betänkandet.

Författningsförändringar

Förslaget om ändring i lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar ställer sig LO i stort positivt till. LO anser dock att förslaget även bör innehålla en skrivning om att regionen i sitt arbete med framtagandet av mål och prioriteringar ska samverka med arbetsmarknadens parter på regional nivå.

LO ställer sig positiv till förslagen om ändringar i skollagen 20 kap. 42§ och 21 kap. 21§ samt införandet av en ny förordning med generella bestämmelser om validering som reglerar validering av personers förvärvade kunskaper för att erhålla kvalifikationer eller delar av sådana kvalifikationer för livslångt lärande (SeQF) och för behörighet till utbildning som kan leda till samtliga kvalifikationer. LO är även positivt till att studenter och sökande ska få möjlighet till validering inför tillgodoräknandet av utbildning och om behörighet för tillträde till utbildning i högskoleförordningen (1993:100) och i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

Behov och nytta av validering utifrån kompetensstandarder

I kap 3, punkten 3.1 ”Brist på arbetskraft med rätt kompetens” beskriver delegationen arbetsgivarnas svårigheter vid rekrytering samt svårigheten för arbetsgivare att ibland uttrycka sina kompetenskrav. LO delar utredningens bild att rekrytering skulle kunna underlättas genom partsgemensamt framtagna kompetensstandarder, som beskriver de kritiska kompetenser som krävs för att arbeta inom ett yrkesområde. LO menar att validering som verktyg för att kartlägga och bekräfta kompetens förbättrar arbetsgivarnas

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

arbete med strategisk kompetensförsörjning och individens möjlighet till kompetensutveckling på eller utanför den nuvarande arbetsplatsen.

Ny definition av validering

Att validering ska definieras som en strukturerad process som innehåller fördjupad kartläggning, bedömning och ett erkännande av kunnande som en person besitter oberoende av hur den förvärvats ser LO positivt på och stödjer förslaget att definitionen av validering ska finnas kvar i skollagen. Valideringsdelegationens förslag till ny definition av begreppet validering skapar ett gemensamt språk samt synsätt kring vikten av verktyget och underlättar arbetet för alla parter och LO delar utredningens syn på att en ny definition skapar samsyn och ökad förståelse kring nyttan av validering. Både utifrån ett individperspektiv, ett arbetsgivarperspektiv och ett utbildningsperspektiv.

Behörigt organ ska bekräfta att individens kunnande motsvarar fastställda och relevanta krav

Värdet på validering bygger på att individer, arbetsgivare och utbildningsanordnare kan lita på att valideringen har genomförts med kvalitet och mot relevanta kompetens- eller kunskapskrav. Att en nationellt framtagen kompetensstandard inom utbildningssektorn och/eller i arbetslivet är en grundläggande förutsättning oavsett var i landet valideringen genomförts är en självklarhet för ett fungerande system.

LO delar därför utredningens bedömning att kompetensstandarder bör uttryckas i enlighet med SeQF, det vill säga i form av läranderesultat som beskriver vad en person ska veta, förstå och kunna göra. Detta underlättar möjligheten att bedöma kunnande som utvecklats i olika sammanhang mot samma kompetensstandard. För att en kompetensstandard som avser en yrkesroll ska kunna få legitimitet är det avgörande att aktörer inom branschen på både arbetstagar- och arbetsgivarsidan involveras i framtagandet av standarden och att det är de som utser och godkänner valideringsutförare och ansvarar för kvalitetssäkringen samt de intyg, certifikat och liknande som utfärdas.

LO ställer sig även bakom utredningens förslag att den standard som MYH tagit fram i samarbete med branscherna bör beskrivas som en rekommendation och inte riktlinje, för att förtydliga branschernas ägande av utveckling, drift och kvalitetssäkring av deras respektive valideringsmodeller.

Specifika riktlinjer för validering behövs för respektive område

Etiska principer för validering

Under de etiska principerna lyfter delegationen fram att validering för en individ ska vara frivillig, att den ska utformas på ett sådant sätt så den minimerar misslyckanden/underkännanden och att det är individens

kunnande i relation till lärandemålen/kompetenskraven som är i fokus. Man skriver att validering som till exempel görs i samband med insatser för kompetens- eller organisationsutveckling på ett företag kan förutsätta att alla anställda medverkar och att principen om att valideringen ska vara frivillig kan underlättas om fack och arbetsgivare gemensamt lägger vikt vid att informera om valideringens innebörd och syfte så att eventuell oro bland de anställda minskar.

LO delar bilden av att valideringen ska vara frivillig och menar att det efter valideringen måste ges möjligheter till kompletterande utbildning eller kompetensutveckling för dem som har behov av detta. LO vill även starkt betona att resultatet av valideringen i detta skede inte ska få nyttjas av arbetsgivaren i syftet att tvinga fram en uppsägning på grund av kompetensbrist eller användas som underlag vid en eventuell avtalslista.

En övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande

LO delar utredningens förslag att en övergripande nationell strategi för kompetensförsörjning och livslångt lärande bör tas fram. Att strategiarbetet bör drivas gemensamt av berörda departement med en bred medverkan från arbetslivets organisationer, skolhuvudmännen, regioner och andra berörda aktörer ser LO som en viktig del i utformandet av strategin. Att validering är en kärnfråga för att realisera möjligheter till livslångt lärande och en väl fungerande kompetensförsörjning är en bild LO delar med utredningen.

Valideringsråd under ansvarigt statsråd

Det finns ett stort behov av att öka samordningen och samsynen kring vikten av en fungerande kompetensförsörjningspolitik, vilket spänner över flera politikområden och över olika organisatoriska nivåer. Behovet av en nationell tvärgående funktion är också tydlig för utvecklingen av regionala strukturer för validering. Regional samverkan är beroende av ett nationellt sammanhållet system för att kunna fungera och för att undvika parallella strukturer. En tvärgående funktion för samverkan och samordning är även viktig för att säkerställa en bred användning av branschernas valideringsmodeller som verktyg för så väl närings- och arbetsmarknadspolitiken som utbildningspolitiken. Att upprätta ett råd under ledning av ansvarigt statsråd kan fylla en sådan funktion.

LO delar även Arbetsmarknadsutredningens (SOU 2019:3) bedömning att det på nationell nivå behövs en samlad problembild och nationella målsättningar som ger möjligheten att även på regional nivå hantera strukturella förändringar på arbetsmarknaden, exempelvis till följd av teknisk utveckling, en åldrande befolkning, globalisering och migration

Finansiering

En långsiktig finansiering är en grundförutsättning för att validering ska komma till stånd och för att strukturer för validering ska utvecklas. Det är därför viktigt att finansieringen inte blir för utsägbar. I framtagandet av en branschvalideringsmodell är det oftast arbetet kring infrastrukturerna som blir mest kostsamt och det är därför viktigt att ersättningsmedlen inte låses vid enbart framtagandet av branschvalideringsmodellen.

Att staten har i uppdrag att stötta individen och individens möjlighet för att få sitt kunnande synliggjort och erkänt och att branschernas främsta prioritering är att underlätta branschens kompetensförsörjning är förståeligt men att lägga denna stora ekonomiska post på parterna är det däremot inte.

LO delar Valideringsdelegationens bedömning att validering som verktyg bör lyftas i den kommande programperioden för Europeiska socialfonden och att utökade medel bör avsättas för kompetensförsörjning och livslångt lärande, där validering ingår som en avgörande beståndsdel. LO delar även utredningens uppfattning om att medfinansieringen för projekt avsedda för validering bör lösas med nationellt avsatta medel samt att en större andel medel för kompetensförsörjning och livslångt lärande i den kommande programperioden bör gå till nationella projekt. Tyvärr ser LO en problematik när det gäller att söka medel inom ramen för ESF då kravet på medfinansiering är höga för parterna.

Inledande kartläggning inom Komvux och Särvox

LO är även positivt till att skollagen ska innehålla ett förtydligande om att hemkommunen är skyldig att ge vägledning inför den inledande kartläggningen av kunskaper och kompetens, inför utbildning eller prövning inom Komvux eller Särvox. Likaså gällande ansvarsfördelning och uppdrag mellan regeringen och statliga myndigheter. Därtill ska huvudmännen inom Komvux och Särvox erbjuda eleverna att få sina kunskaper och sin kompetens validerad utifrån samtliga kurser i huvudmannens kursutbud. LO ser validering inom Komvux eller Särvox som ett särskilt viktigt verktyg för att effektivisera utbildningsinsatsen och därmed eventuellt korta studietiden för individen.

Rektor ska kunna ge betyg E efter validering utan prövning

LO ställer sig också positivt till förslaget att om en elev har tillräckliga kunskaper i en kurs för att nå upp till minst kunskapskravet E ska rektor kunna ge betyget E utan att eleven genomgår prövning och att elev som vill få ett högre betyg ska få genomgå prövning för detta. Det ska även gälla för elever som har betyg eller intyg från folkhögskola eller i utlandet.

Konsekvensbeskrivningar

LO instämmer i bedömningen att validering kan leda till en förkortad utbildningstid i kombination med ökad genomströmning och minskat

produktionsbortfall som i sin tur minskar de samhällsekonomiska kostnaderna. Därutöver är det LOs förhoppning att validering kan bidra på ett positivt sätt till återhämtningen på arbetsmarknaden efter den nu pågående pandemin, vars kort- och långsiktiga konsekvenser vi ännu inte känner helt till.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Karl-Petter Thorwaldsson

Frida Olsson
Handläggare